

ประโยค ป.ธ. ๖

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๙

๑. น ภิกขเว อธิณายโกติ เอตถ อธิณายโก นาม ยสฺส ปีตูปิตามเหติ वा อินฺ
คหิตํ โหติ สยํ वा อินฺ คหิตํ โหติ ยํ वा อาจเปตฺวา มาตาปีตฺวํ ภิณฺจํ คหิตํ
โหติ โส ตํ อินฺ ปรสํ ฐาเรตีติ อธิณายโก ฯ ยมฺปน อญฺเฆ ฆาตกา อาจเปตฺวา
ภิณฺจํ คณฺหนฺติ โส น อธิณายโก ฯ น หิ เต ตํ อาจเปตฺุํ อีสฺสรา ตสฺมา ตํ ปพฺพา-
เชตฺุํ วมฺภุติ ฯ อิตฺรํ น วมฺภุติ ฯ สเจ ปนสฺส ฆาตีสาลโหิตา มยํ ทสฺสาม ปพฺพา-
เชธ นนฺติ อินฺ อตฺตโน ภารํ กรโณติ อญฺโฆ वा โภจํ ตสฺส อาจาสมฺปตฺตีํ ทิสฺวา
ปพฺพาเชธ นํ อหํ อินฺ ทสฺสามีติ วทติ ปพฺพาเชตฺุํ วมฺภุติ ฯ เตสฺ อสฺติ ภิกฺขุณา
ตถารูปสฺส อุปฺภจากสฺสาปิ อาโรเจตพฺพํ สเหตุโก สตุโต อธิณฺปฺลิโพเรน น ปพฺพา-
เชตีติ ฯ สเจ โส ปฏิปชฺชติ ปพฺพาเชตพฺโพ ฯ สเจปิ อตฺตโน กปฺปิยภณฺฑํ อตฺถิ เอตํ
ทสฺสามีติ ปพฺพาเชตพฺโพ ฯ สเจ ปน เนว ฆาตกาทโย ปฏิปชฺชนฺติ น อตฺตโน ฐนํ
อตฺถิ ปพฺพาเชตฺวา ภิกฺขาย จริตฺวา โมะเจสฺสามีติ ปพฺพาเชตฺุํ น วมฺภุติ ฯ สเจ ปพฺพา-
เชติ ทฺวักกํ ปลาโตปิ อาเนตฺวา ทาตพฺโพ ฯ โน เจ เทติ สพฺพํ อินฺ คีวา โหติ
อชานิตฺวา ปพฺพาชยโต อนาปตฺติ ฯ ปสฺสนฺเตน ปน อาเนตฺวา อธิณฺสามิกานํ ทสฺเส-
ตพฺโพ ฯ อปสฺสนฺตสฺส คีวา น โหติ ฯ สเจ อธิณายโก อญฺญํ เทสํ คนฺตฺวา ปุจฺฉิ-
มาโนปิ นาหํ กสฺสจํ ภิณฺจํ ฐาเรตีติ วตฺวา ปพฺพชฺติ อธิณฺสามิกो จ ตํ ปริเยสนฺโต
ตตฺถ คจฺจติ ททโร ตํ ทิสฺวา ปลาติ โส เถรํ อุปสงฺกमितฺวา อयํ ภนฺเต เกน
ปพฺพาชิตो มมฺ เอตฺตํ นาม ฐนํ คเหตุวา ปลาโตติ วทติ เถเรน วตฺตพฺพํ มया
อุปาสก อนฺโณ อหนฺติ วเทนโต ปพฺพาชิตो กิทานิ กรโณมิ ปสฺส เม ปตฺตจิวรมตฺ-
ตฺนฺติ ฯ อयํ ตตฺถ สามิจิ ฯ (สมนฺตปาสาทิกาย นาม วินยฺญจกถา ตติโย ภาโค/หน้า

๒. ตาลมูลกปพพเตปิ อฺปรี สี่มา พทฺธา เหฏฺฐา โอตฺรเตว ฯ โย ปน
 วิตานสณฺหาโน โหติ อฺปรี เอกวีสตียา ภิกฺขุณฺโณ โอกาโส อตฺถิ เหฏฺฐา นตฺถิ ตสฺส
 อฺปรี พทฺธา สี่มา เหฏฺฐา น โอตฺรติ ฯ เอวํ มุกฺกิงคสณฺหาโน วา โหตุ ปณฺวสณฺหาโน
 วา ยสฺส เหฏฺฐา วา มชฺเชว สี่มปฺปมาณํ นตฺถิ ตสฺส อฺปรี พทฺธา สี่มา เหฏฺฐา
 น โอตฺรติ ฯ ยสฺส ปน เทว ภูฏานิ อาสหนฺเน จิตานิ เอกสฺสปิ อฺปรี สี่มปฺปมาณํ
 นปฺปโหติ ตสฺส ภูฏนฺตรํ จินฺตฺวา วา ปุเรตฺวาวา เอกาพทฺธํ กตฺวา อฺปรี สี่มา สม-
 มนฺนิตพฺพา ฯ เอโก สปฺปผณสฺสีโส ปพฺพโต ตสฺส อฺปรี สี่มปฺปมาณสฺส อตฺถิตาย
 สี่มํ พนฺธนฺติ ตสฺส เจ เหฏฺฐา อาภาสพฺพการํ โหติ สี่มา น โอตฺรติ ฯ สเจ ปนสฺส
 เวมชฺเช สี่มปฺปมาณํ สุสิริปาสาณํ โหติ โอตฺรติ ฯ โส จ ปาสาณํ สี่มภูโจเยว โหติ ฯ
 อถาปิสฺส เหฏฺฐา เลนสฺส กุทฺโธ อคฺคโกฏี อาหจฺจ ติฏฺฐจฺติ โอตฺรติ เหฏฺฐา จ อฺปรี
 จ สี่มาเยว โหติ ฯ สเจ ปน เหฏฺฐา อฺปริมสฺส สี่มาปริจฺเจทสฺส ปารโต อนฺโตเลนํ
 โหติ พหิ สี่มา น โอตฺรติ ฯ อถาปิสฺส อฺปริมสฺส สี่มาปริจฺเจทสฺส โอโรโต พหิเลนํ
 โหติ อนฺโต สี่มา น โอตฺรติ ฯ อถาปิสฺส อฺปรี สี่มาปริจฺเจโท ชุทฺทโก เหฏฺฐา เลนํ
 มหนฺตํ สี่มาปริจฺเจทมตฺถิกมิตฺวา จิตํ สี่มา อฺปรีเยว โหติ เหฏฺฐา น โอตฺรติ ฯ ยถิ
 ปน เลนํ ชุทฺทกํสพฺพจฺฉิมสี่มาปริมาณํ อฺปรี สี่มา มหตี ฯ ตํ อชฺฌเมตฺถริตฺวา จิตา
 สี่มา โอตฺรติ ฯ (สมนฺตปาสาทิกาย นาม วินยฎฺฐกถา ตติโย ภาโค/หน้า ๑๒๗ - ๑๒๘)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงฝึก กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖

แปล มคอเป็นไทย

๑. ฟังทราบวินิจฉัย ในพระพุทธรพจน์ว่า น ภิกขเว อธิยาโก เป็นต้นนี้ ดังต่อไปนี้ :-

หน้าที่บิดาและปู่ของบุรุษได้ยืมไปก็ดี หน้าที่บุรุษได้ยืมเองก็ดี ทรัพย์บางอย่างที่มารดาบิดามอบบุรุษได้ไว้เป็นตัวประกันแล้วยืมไปก็ดี บุรุษนั้น ชื่อว่าเป็นหนี้ บุรุษนั้นรับหนี้ นั้น ของชนเหล่าอื่น เหตุนั้น ชื่อว่าเป็นหนี้ ๑ ส่วนญาติเหล่าอื่น มอบบุรุษได้ไว้เป็นตัวประกัน แล้วยืมทรัพย์บางอย่างไป บุรุษนั้นไม่ชื่อว่าเป็นหนี้ ๑ เพราะว่า ญาติเหล่านั้น ไม่เป็นใหญ่ที่จะมอบบุรุษนั้นไว้เป็นตัวประกันได้ เพราะฉะนั้น จะให้บุรุษนั้นบวชสมควรอยู่ ๑ บุรุษเป็นหนี้ นอกนี้ ไม่ควรให้บวช ๑ แต่ถ้าญาติสาโลหิตทั้งหลายของเขา รับใช้หนี้แทน ด้วยพูดว่า พวกข้าพเจ้า จักใช้แทน ขอท่านโปรดให้เขาบวชเถิดดังนี้ก็ดี ชนอื่นบางคนเห็นความเพียบพร้อมแห่งมายาทของเขาแล้วกล่าวว่า ขอท่านให้เขาบวชเถิด ข้าพเจ้าจักใช้หนี้แทน ดังนี้ก็ดี สมควรให้บวชได้ ๑ เมื่อญาติสาโลหิตเหล่านั้นไม่มี ภิกษุพึงบอกแม่แก่อุปัฏฐากเห็นปานนั้นก็ได้ว่า ผู้นี้เป็นบุคคลมีกุศลกรรมเป็นเหตุ แต่บวชไม่ได้ เพราะมีหนี้ผูกพันอยู่ ๑ ถ้าเขารับใช้หนี้แทน ก็บวชให้ได้ ๑ ถ้าแม่กับปิตุภคณ์ของตนมี ฟังตั้งใจว่า เราจักให้กับปิตุภคณ์นั้นแทนแล้วให้บวช ๑ แต่ถ้าชนทั้งหลายมีญาติเป็นต้น ไม่รับใช้หนี้แทน ทรัพย์ของตนก็ไม่มี จะให้บวช ด้วยคิดว่า เราให้บวชแล้ว จักเที่ยวภิกษาเปลื้องหนี้ให้ ดังนี้ ไม่ควร ๑ ถ้าให้บวช ต้องทุกกฏ ๑ ภิกษุผู้เป็นหนี้รูปนั้น แม้หนีไปแล้ว ก็ต้องนำมาให้ ๑ ถ้าไม่ให้ หนี้ทั้งหมดย่อมเป็นสินไหม ๑ เมื่อไม่ทราบให้บวชไม่เป็นอาบัติ ๑ แต่เมื่อพบเข้าต้องนำมาแสดงตัวแก่พวกเจ้าหนี้ ๑ เมื่อไม่พบ ไม่เป็นสินไหม ๑ หากบุรุษผู้เป็นหนี้ไปประเทศอื่นแล้ว แม้เมื่อถูกไต่ถาม ก็ตอบว่า ผมไม่เป็นหนี้อะไร ๑ ของใคร ๑ แล้วจึงบวช ฝ่ายเจ้าหนี้เมื่อค้นหาตัวเขา ไปที่ประเทศนั้น ภิกษุหนุ่มเห็นเจ้าหนี้นั้นเข้าจึงหนีไป เขาเข้าไปหาพระเถระ ร้องเรียนว่า ท่านขอรับ ใคร

ให้ภิกษุรูปนี้บวช ภิกษุรูปนี้ย่อมทรัพย์ของกระผมมีประมาณเท่านี้แล้วหนีไป พระเถระ
ควรตอบว่า อุบาสก เธอบอกว่า ผมไม่มีหนี้สิน อาตมาจึงให้บวช บัดนี้ อาตมาจะทำ
อย่างไรได้ โยมจงดูเพียงบาตรและจีวรของอาตมาเถิด ฯ นี่เป็นความชอบในพระพุทธ
พจน์ว่า น ภิกขเว อธิณายิกो เป็นต้นนั้น ฯ

๒. แม้นภุเขามีลักษณะเหมือนโคนต้นตาล สีม่าที่ผูกไว้ข้างบน ย่อมหยั่งลง
ไปถึงข้างล่างแน่นอน ฯ ส่วนภุเขาดิมีลักษณะเหมือนดอกเห็ด ข้างบนมีพื้นที่ว่างพอจุ
ภิกษุ ๒๑ รูป ได้ข้างล่างไม่มี สีม่าที่ผูกบนภุเขานั้น ไม่หยั่งลงไปถึงข้างล่าง ฯ ด้วย
ประการอย่างนี้ภุเขามีลักษณะเหมือนตะโพกหรือมีลักษณะเหมือนบันฑะระวิกก็ตามที่ ข้าง
ล่างหรือตรงกลาง แห่งภุเขาใด ไม่มีพื้นที่พอเป็นสีมาได้ สีม่าที่ผูกบนภุเขานั้น ย่อมไม่
หยั่งลงถึงข้างล่าง ฯ ส่วนภุเขาใดมียอด ๒ ยอด อยู่ใกล้กัน บนยอดแม้หนึ่งไม่พอเป็น
ขนาดเป็นสีมาได้ ควรก่อหรือถมระหว่างยอดภุเขานั้นให้เต็ม ทำให้เนื้อเป็นอันเดียวกัน
แล้วจึงสมมติสีมาข้างบน ฯ ภุเขาลูกหนึ่งคล้ายพังพาน ข้างบนภุเขานั้น ภิกษุผูกสีมาได้
เพราะมีพื้นที่ขนาดเท่าสีมา ถ้าภุเขาดิมีภุเขานั้น มีเงื้อมอากาศ สีมาไม่หยั่งลงไปถึงข้าง
ล่าง ฯ แต่ถ้าตรงกลางเงื้อมอากาศนั้น มีก้อนหินเป็นโพรงขนาดเท่าสีมา สีมาย่อมหยั่ง
ลงไปถึงข้างล่างด้วย ฯ และก้อนหินนั้นเป็นอันตั้งอยู่ในสีมาแท้ ฯ แม้ถ้าผนังถ้าภุเขาดิ
ภุเขานั้นตั้งจดถึงส่วนยอดสีมาย่อมหยั่งถึงด้วย ทั้งข้างล่าง ทั้งข้างบน ย่อมเป็นสีมา
ทั้งหมด ฯ แต่ถ้าภุเขาดิมีข้างล่าง อยู่ข้างนอกเขตกำหนดสีมาที่อยู่ข้างบน สีมาย่อมไม่
หยั่งไปถึงภายนอก แม้ถ้าด้านนอกถ้า อยู่ข้างในเขตกำหนดสีมาที่อยู่ข้างบนนั้น สีมาไม่
หยั่งไปถึงภายใน ฯ แม้ถ้าข้างบนภุเขาดิมีเขตกำหนดสีมาเล็ก ข้างใต้มีถ้าใหญ่อยู่เกิน
กำหนดเขตสีมา สีมาจะอยู่เฉพาะข้างบนเท่านั้น ไม่หยั่งลงไปถึงข้างล่าง ฯ แต่ถ้าถ้าเล็ก
ขนาดเท่าสีมาขนาดเล็กที่สุด สีมาข้างบนใหญ่ ฯ สีมาที่ครอบถ้ำนั้นอยู่ ย่อมหยั่งลงไป
ถึงข้างล่างด้วย ฯ

พระเทพสุธี โอนมคุโณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ...เฉลย.

สนามหลวงแผนกบาลี...ตรวจแก้.